

จากกล้วยไม้ถึงวิญญานการพัฒนา

เพื่อนที่รักของฉันทุกคน เธอคงรู้สึกแปลกตาแปลกใจไม่น้อยเมื่อเริ่มต้นเปิดหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา ดูเพราะแทนที่จะได้พบการต้อนรับด้วยคำปรารภซึ่งมองดูแล้วเป็นทางการเช่นหนังสือทั่วไป กลับได้พบรูปแบบใหม่ ที่มีโอกาสพบมาแต่ก่อน ๆ ได้ยาก จนอาจทำให้เกิดความรู้สึกว่า “นี่มันอะไรกันแน่”

มาถึงช่วงนี้ อายุฉันเองก็ล่วงเลยมามากแล้ว ถ้าจะเปรียบเทียบกับคู่จตุรพักตพยซึ่งคนไทยสมัยก่อนมักพูดกันว่า “เป็นไม้ไผ่ฝัด” ยิ่งขึ้นทุกที มันทำให้ฉันตระหนักมากขึ้นทุกวันว่า “ไม่ว่าสิ่งใดก็ตามที่ชีวิตตนมีโอกาสสัมผัสมาแล้วนาน ๆ แม้แต่บทนำหรือคำปรารภเพื่อการขึ้นต้นเรื่องในหนังสือแต่ละเล่มหากเป็นสิ่งอยู่นอกตัวนอกใจ ก็หาใช่เป็นของจริงไม่”

ดังนั้น ถ้ายังสัมผัสไปนาน ๆ อาจมีโอกาสทำให้เกิดความเคยชิน หากไม่ยึดติดจนกระทั่งกลายเป็นนิสัยย่อมทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย จนทำให้หลายคนขาดความสนใจที่จะนำมาพิจารณาหาอ่านได้ง่าย ๆ

ความจริงแล้ว หนังสือเล่มนี้ ย่อมาจากเล่มที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดพิมพ์ขึ้นใหม่จากเล่มเดิมซึ่งพิมพ์ไว้เมื่อปี พ.ศ.2514 มีความหนา รวม 1,000 หน้า และเล่มใหม่ดังกล่าวก็คงจะมีความหนาไม่น้อยกว่าเล่มเดิมด้วย

นอกจากนั้น จากประสบการณ์ในการทำงานโดยมีเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ที่จะให้เกิดความชอบธรรมขึ้นในสังคมอย่างปราศจากกรอบใดๆ ทั้งสิ้น จึงทำให้มี “การปรับทิศทางแนวความคิดใหม่ต่างไปจากเล่มเก่า” โดยที่ช่วยให้มองเห็นทั้งด้านกว้างและด้านลึกชัดเจนมากขึ้น นอกจากนั้นบางตอนยังมีการกลับทิศทางความคิดจากเล่มเดิมซึ่งเคยตามกันฝรั่ง

ทั้งนี้และทั้งนั้นน่าจะช่วยให้ผู้สนใจที่ไม่ต้องการให้ตนยึดติดอยู่กับกรอบใดก็ตาม มีความคล่องตัวในการคิดเพื่อปรับสภาพจากสิ่งซึ่งอยู่ในหนังสือ ให้สอดคล้องกันกับความจริงจากสิ่งซึ่งอยู่ที่ตัวเองได้อย่างเหมาะสม ตามสภาพภูมิปัญญาของแต่ละคน

หนังสือ “กล้วยไม้สำหรับผู้เริ่มต้น” ซึ่งฉันเขียนขึ้นนี้ มีลักษณะที่แฝงไว้ด้วยแนวคิด อันเกิดจากรากฐานความจริง ซึ่งตนได้รับมาจากการประสบการณ์ชีวิต โดยถือหลักธรรมที่ว่า ภูมิปัญญาอันแท้จริงนั้น เป็นเงื่อนงำที่มีอยู่แล้วในจิตใจของแต่ละคน หากชีวิตเกิดมาแล้วไม่ปล่อยให้อิทธิพลวัตถุมันเข้ามากลบกลืนไว้หนามากเกินไป ย่อมมีโอกาสปรากฏออกมาเพื่อสนองประโยชน์สุขได้อย่างมีเหตุมีผล

ดังนั้นฉันจึงรู้ว่า การแสดงออกของตนเท่าที่ผ่านพ้นมาแล้วตลอดชีวิตอันยาวนาน ได้บ่งบอกความจริงให้รู้อย่างชัดเจนว่า “กล้วยไม้ที่แท้จริงนั้น มันอยู่ในดวงใจตัวเอง” แม้ว่าจะถูกนำมาถ่ายทอดสู่เพื่อนมนุษย์จากการเขียนการพูด แต่แท้จริงแล้ว มันเป็นเพียงสื่อหรือสัญลักษณ์ซึ่งใช้แทนของจริงเท่านั้น

ดังนั้น เพื่อนฉันคนไหนที่รู้ได้ถึงสิ่งซึ่งแฝงอยู่ในข้อเขียนนี้ อีกทั้งรู้ได้ตื่นได้ลึกแตกต่างกันไปจึงหาใช่เรื่องซึ่งฉันควรนำมาติดใจไม่ หากคนที่รู้ได้แม้ไม่ลึกซึ้งนัก ว่านั่นคือการรู้ความจริงในระดับนั้นอันถือเป็นธรรมชาติของตน ย่อมควรแก่ความภูมิใจในระดับหนึ่งแล้ว

เมื่อกล่าวถึงเรื่องราวของ **ชีวิตกับกล้วยไม้** ฉันมีเรื่องที่จะเล่าให้ฟังถึงสิ่งซึ่งตนมีโอกาสสัมผัสมาแล้วโดยที่ตัวเองยังจำวันนั้นได้ดี เพราะมันเป็นวันซึ่งจิตใจถูกกระทบอย่างลึกซึ้ง **ขณะนั้นอายุฉันยังไม่ถึง 20 ขวบ** มีผู้ใหญ่คนหนึ่งซึ่งสูงด้วยวัย ด้วยฐานะความมั่งมี และด้วยสถานภาพทางสังคมในยุคนั้น ได้ไล่ตะเพิดฉันออกมาจากเรือนกล้วยไม้ และจากรั้วบ้านซึ่งคิดว่ามีราคาแพง ที่เขาผู้เป็นเจ้าของ ถือสิทธิ์แสดงให้เห็นว่า **หวงกล้วยไม้นักหนาจนกระทั่งลืมนึกถึงคุณธรรมซึ่งตนควรมีต่อเพื่อนมนุษย์**

แม้ขณะนี้ หูฉันก็ยังได้ยินเสียงเขาพูดไล่หลังมาด้วยว่า **เจ้ามันยังเด็กนัก มือเจ้าก็ยังใหม่ต่อการเล่นกล้วยไม้ และเงินทองก็ยังมี เจ้ารู้หรือเปล่าว่ากล้วยไม้ของฉันแต่ละต้น มันมีราคาเท่าไร**

ขณะที่ได้ยินนั้น ฉันรู้สึกไม่พอใจและรู้สึกเจ็บแค้นเพราะถูกเหยียบหยาม แต่ก็เป็นเพราะได้รับผลกระทบดังกล่าว จึงทำให้จิตใจตัวเองเกิดการฮึดสู้ และสู้อย่างทุ่มเทให้ทั้งชีวิต เพื่อเอาชนะความคิดซึ่งตนไม่เห็นด้วยโดยการนำปฏิบัติให้ทุกคนมีโอกาสเห็นความจริง ควบคู่กันไปกับคำถามซึ่งเกิดขึ้นในใจว่า **อะไรกันแน่ที่มันเป็นตัวกำหนดให้กล้วยไม้เป็นไปอย่างนั้นอย่างนี้** ฉันคิดว่าคนแท้ๆ ที่ทำให้กล้วยไม้เกิดประโยชน์หรือเป็นโทษ

โดยเหตุที่ตนคิดว่า ใครๆ ก็ปลูกเลี้ยงได้อย่างปราศจากมือเก่ามือใหม่ อีกทั้งปราศจากความยากดีมีจน แต่สมัยนั้นจะหาความรู้ทางเทคนิคเรื่องกล้วยไม้จากที่ไหน เพราะไม่ว่าสถาบันการศึกษาก็ดี งานบริการความรู้จากรัฐก็ดี ต่างก็หันหลังให้เพราะมีความคิดคล้ายตามค่านิยมของสังคมที่มองว่า **กล้วยไม้เป็นของเล่นสำหรับเศรษฐี ใครขึ้นเอามาปลูกก็เท่ากับทำลายเศรษฐกิจ**

ฉันจึงจนปัญญาที่จะหันไปพึ่งพาสิ่งทีกล่าวมาแล้วทั้งหมด ทำให้หวนกลับมาเห็นได้ถึงพลังในตัวเองซึ่งคงต้องฮึดสู้ต่อไปโดยไม่ท้อถอย นี่เองทำให้พลังซึ่งมีเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว ผลักดันให้ฉันทุ่มเทเวลาว่างจากงานประจำอย่างหามรุ่งหามค่ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้โดยที่คิดว่า **คอยดูนะ ถ้าได้ความรู้พอให้ตนมั่นใจได้เมื่อไหร่ จะต้องเอามันออกมาเปิดเผยให้หมด โดยไม่มีข้อจำกัดว่าคนยากดีมีจนอย่างไร แต่คงต้องเน้นความสำคัญที่คนซึ่งเป็นพื้นฐานสังคมก่อนอื่น**

เพราะฉันเป็นคนไม่มีเงินและไม่คิดจะบูชาเงินเป็นพระเจ้า จึงสร้างเรือนกล้วยไม้ที่เรียบง่ายขึ้นมาหลังหนึ่ง โดยเก็บเศษไม้ตายซึ่งล้มอยู่ริมทาง กับใช้ทางมะพร้าวแห้งๆ ทำเป็นหลังคากรองแสงแดดให้กล้วยไม้ซึ่งตนนำมาปลูกไว้เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ อยู่ริมรางส่งน้ำหลังบ้าน ในยามเลิกจากงานประจำฉันมาทำงานต่อที่เรือนกล้วยไม้หลังนี้ บางวันเลยเที่ยงคืน จนแทบจะลืมนอน

กว่าจะเพาะเมล็ดกล้วยไม้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เมล็ดแรกงอกได้ ต้องใช้เวลาค้นคว้าร่วม 5 ปีโดยใช้ปีกครีวเก่า ๆ นำมาดัดแปลงทำเป็นห้องปฏิบัติการ เพราะจะไปดูของจริงที่ไหนก็คงไม่มี แม้กระทั่งเพาะงอกออกมาแล้ว เาหนั่งสื่อฝรั่งมาดูวิธีเลี้ยงลูกกล้วยไม้เล็ก เห็นใช้ตุ้บกระจก จึงไปขุดเอา

ถึงส่วนซิมที่ใช้แล้วมาตั้งบนพื้นดิน เอาอิฐมอญปูทำพื้น และใช้เศษกระจกแตกๆ ต่อกันทำเป็นหลังคากันฝน ในที่สุดก็พบว่าสามารถปลูกกล้วยไม้ออกจากขวดเพาะให้มันโตขึ้นมาได้

ฉันนึกถึงปณิธานที่ตั้งมั่นไว้ หลังจากได้ยินคำปราชญ์จากเศรษฐีคนหนึ่งว่า **คอยดูนะ ถ้าได้ความรู้มาเมื่อไหร่ จะต้องนำออกเปิดเผยให้หมด โดยเฉพาะมุ่งความสำคัญที่คนด้อยโอกาสและเยาวชน ซึ่งช่วงนั้นถูกดูถูกจากกลุ่มเศรษฐีมีเงินมากที่สุด**

หลังจากนำความรู้ออกมาเผยแพร่ได้ไม่นาน ก็รู้สึกว่ามีกระแสสะท้อนกลับมาใส่ร้ายป้ายสีหลายรูปแบบซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำร้ายกันข้างหลังมากกว่า ทำให้รู้ความจริงว่า นี่คือการแสบซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยคนกลุ่มเก่าแต่ฉันก็ไม่รู้สึกหวั่นไหวอะไรทั้งนั้น หากกลับเห็นว่าเป็นเรื่องทำทนายมากขึ้น

ฉันเริ่มเห็นว่า น่าจะเป็นโอกาสดีที่ใช้กล้วยไม้เป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้แนวคิดคน ซึ่งมีมากรูปแบบ โดยที่คิดว่าน่าจะช่วยให้รากฐานความคิดตัวเองเปิดกว้างและหยั่งลงลึก อีกทั้งยังช่วยให้มีโอกาสมองเห็นสิ่งใหม่ๆ ซึ่งไม่เคยพบมาก่อน

หลังจากการคิดการกระทำผ่านพ้นมาแล้วเป็นช่วงๆ ทำให้ตนเริ่มมองเห็นภาพจากทิศทางที่มุ่งสู่ มุมกลับโดยที่รู้สึกว่าคุณค่าได้รับประโยชน์ในด้านคุณค่าเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสิ่งที่เรียกกันว่า “ **การพัฒนาพึ่งพาตนเอง** ”

ฉันเริ่มเห็นความจริงว่า ผู้คนซึ่งเดินขวักไขว่อยู่ในสังคมไทยวันแล้ววันเล่า ก็ยังมีไม่น้อยที่มองเห็นกล้วยไม้ได้แต่เพียงเปลือกนอกเท่านั้น แทนที่จะเห็นว่า **ไม่ว่ากล้วยไม้หรือสิ่งอื่นใดที่เข้ามามีบทบาทสัมพันธ์ถึงวิถีชีวิตเราแต่ละคน ต่างก็มีคนเป็นเหตุด้วยกันทั้งสิ้น** ถ้าสามารถเห็นความจริงดังกล่าวแล้ว ก็น่าจะสรุปได้ว่า **ผลสำเร็จในการพัฒนาควรเกิดจากการมองเห็นความจริงที่คนก่อนอื่น**

อนึ่ง เราควรเข้าใจได้ลึกซึ้งถึงแก่นของเหตุผล เพื่อหาคำตอบได้เองว่า **สังขรณ์ของชีวิตคนคืออะไร ?** และวิถีการเรียนรู้ของชีวิตคนที่เกิดขึ้นเพื่อหวังคุณค่าอย่างแท้จริงนั้น ต้องการอะไรเป็นพื้นฐานรองรับ แทนการมองที่กล้วยไม้และมุ่งไปยึดติดอยู่กับรูปแบบ

การมองข้ามตัวเองไปเน้นความสำคัญอยู่ที่กล้วยไม้หรือสิ่งอื่นใดก็ตามเพื่อหวังพัฒนาแม้การอนุรักษ์ ย่อมมีแนวโน้มทำให้ใช้อำนาจ ซึ่งแท้จริงแล้วมีผลทำลายความรู้ความสามารถของคนเช่นตน เป็นผลทำให้เกิดการทำลายทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ประเด็นหลักทั้งหลายเท่าที่กล่าวมาแล้วนี้ หากใครรู้ได้ ย่อมได้หัวใจซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญทำให้กล้วยไม้บังเกิดประโยชน์สุขแก่เพื่อนมนุษย์อย่างไม่เลือกพวกเลือกกลุ่มรวมทั้งชาติภาษา เนื่องจากพลังจากเงื่อนไขซึ่งเรียกกันว่า **คุณธรรม** มีการเจริญหยั่งรากลงอย่างลึกซึ้ง

การมีรากฐานจิตใจเปิดกว้าง จึงถือวาคือหลักการสำคัญอันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเพื่อนมนุษย์ร่วมกับของตนเอง เพราะสิ่งซึ่งมีเหตุผลจะบังเกิดขึ้นได้จากรากฐานตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ

หลังจากชีวิตการทำงานผ่านพ้นมาถึงช่วงนี้ เมื่อหวนกลับไปทบทวนถึงอดีต จากสิ่งซึ่งช่วงนั้นอาจทำให้รู้สึกไม่พอใจเศรษฐีผู้ที่ไล่ฉันออกจากเรือนกล้วยไม้และจากรั้วบ้านของเขาอย่างขาดความเมตตา

ฉันคงต้องขอขอบคุณเขาผู้นั้น เพราะได้ให้พลังอันถือเป็นสิ่งที่ล้ำลึกด้วยคุณค่า หากฉันรู้จักใช้มันให้เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์

ยิ่งไปกว่านั้น ยังทำให้ฉันเริ่มเห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นว่า ทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งปรากฏขึ้นในโลกนี้ ล้วนมีคุณค่าทั้งสิ้น ถ้ามนุษย์ทรงไว้ซึ่งภูมิปัญญา ทำให้ไม่ยึดติดอยู่กับเวลาและอารมณ์ตัวเอง ย่อมมีโอกาสรู้คุณค่าได้ทุกเรื่อง

ฉันยังรู้สึกประทับใจกับสิ่งซึ่งเกิดขึ้นกับชีวิตตนในอดีต จากจุดเริ่มต้นเท่าที่ได้กล่าวไว้แล้ว เนื่องจากมันมีส่วนผลักดันอย่างสำคัญให้ตนตื่นตระหนกสุดฤทธิ์ เพราะต้องการความจริงจากการปฏิบัติในสิ่งซึ่งฉันคิดว่าเป็นเหตุผลที่แท้จริงเท่าที่สติปัญญาตัวเองจะมีอยู่ เพื่อต้องการพิสูจน์ให้ทุกคนเห็นความจริง

ประกอบกับตัวเองไม่ใช่คนช่างพูดโต้แย้งคนอื่นแต่รักที่จะพิสูจน์จากการปฏิบัติ แม้ว่าหลายครั้งหลายหนจะทำให้คนส่วนใหญ่ในสังคมรู้สึกว่าเป็นคนเดินทวนกระแส ทำให้รู้สึกเหมือนเย่อหยิ่งจองหองหรือหัวแข็งสุดแล้วแต่จะคิดกันไป แต่ตนก็ไม่สนใจกับสิ่งเหล่านั้น

บางครั้งสภาพที่พบ มันทำให้ฉันรู้สึกเหมือนว่า ชีวิตตัวเองจำต้องปีนป่ายกำแพงอันหนาทึบและมีความสูงเป็นอย่างมากบางครั้งก็รู้สึกเหมือนว่าต้องเดินชะเง้อคอและฝ่าฝูงชน ซึ่งต่างก็เบียดเสียดเหยียดยัดเพื่อการแย่งชิง มุ่งเข้าไปดูให้ชัดเจนว่ามีการแย่งชิงอะไรกัน จึงทำให้รู้ได้ว่าสิ่งที่คนเหล่านั้นต้องการนั้นมันเป็นเพียงผลสำเร็จรูป หาใช่มีรากมีโคนซึ่งหยั่งลงลึกซึ่งถึงหัวใจเราทุกคนแต่อย่างใดไม่

ยิ่งไปกว่านั้น โอกาสดังกล่าว มันเป็นครูสอนให้ฉันรู้ว่า หากเกิดความอยากได้ซึ่งนำไปสู่การแย่งชิงกันคือการตกอยู่ในสภาพที่เห็นได้แต่เพียงส่วนเปลือกเท่านั้น หากปราศจากความอยาก ย่อมช่วยให้มีการมุ่งแสวงหาสิ่งซึ่งเป็นเหตุเป็นผลช่วยให้มีสติ เปรียบเสมือนมีรากมีโคนหยั่งลงสู่ของจริง ทำให้ชีวิตมีความมั่นคงและมีคุณค่ามากขึ้น

บัดนี้อายุฉันเองก็ผ่านพ้นวัย 77 ปีไปแล้ว ถ้าคิดอย่างไม่ประมาทก็คงต้องมองว่า หากอยู่ต่อไปถึงวันพรุ่งนี้คงเป็นเรื่องของธรรมชาติ โดยที่สิ่งนี้หาใช่เป็นเรื่องของความอยาก ไม่เช่นนั้นพื้นฐานจริงของชีวิตก็คงเปลี่ยนไปเป็นสิ่งจอมปลอมด้วยตัวของมันเอง

แต่สิ่งที่นำมากล่าว ก็เพื่อชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาซึ่งไม่เคยหยุดรอใคร ไม่ว่าจะจากวัยเด็กไปจนถึงวัยแก่ และไม่ว่าอยากดีมีเงิน ถ้าใครรู้ได้เร็วตั้งแต่อายุน้อยย่อมถือได้ว่า เป็นชีวิตที่ได้เปรียบในการพัฒนาสิ่งซึ่งตนเห็นแล้วว่า น่าจะมีสาระที่ช่วยให้เกิดคุณค่าแก่ตัวเองอย่างแท้จริง

มาถึงบัดนี้ หากมองที่ผลจากการปฏิบัติ แม้เริ่มต้นจากกล้วยไม้เพียงดอกเดียว ถ้าหวนกลับไปยังดอกซึ่งเคยอยู่ในรั้วบ้านเศรษฐี รวมทั้งเศรษฐีคนที่เคยไล่ตะเพิดฉันออกมาจากเรือนกล้วยไม้ของเขาครั้งนั้นด้วยความรู้สึกดูถูกดูแคลน มันได้ขยายขอบเขตความมีคุณค่าออกไปสู่เพื่อนมนุษย์ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่สู่อีกด้านหนึ่งอย่างอิสระพอสมควร สำหรับการทุ่มเทงานจากบุคคลหนึ่งแล้ว

ชีวิตซึ่งอยู่บนทางเท้าอันเต็มไปด้วยละอองฝุ่นและคราบโคลน ที่เติบโตขึ้นมาบนพื้นฐานดังกล่าว ย่อมได้รับสิ่งอันทรงคุณค่า คนละด้านกันกับเศรษฐีผู้มีเงินมีอำนาจ รวมทั้งมีบริวารห้อมล้อมพร้อมมูลด้วย ลมปากกับคำหวานซึ่งหากสัมผัสได้ก็เพียงส่วนผิว

แม้กล้วยไม้หลายดอกซึ่งฉันเคยมีโอกาสดูพบเห็น จะหักร่วงลงดินแล้วก็ถูกเหยียบย่ำจนกระทั่งชำรุดฉีกขาด ลิ่นสภาพไปอย่างไร้ความหมายสำหรับหลายต่อหลายคน ด้วยน้ำมือและฝ่าเท้าของมนุษย์ มากหน้าหลายตา รวมทั้งมีแนวคิดแตกต่างกันอย่างหลากหลาย

แต่ชีวิตที่รู้ถึงความจริงซึ่งอยู่ที่พื้นดินนั้นสิ คงเห็นได้ว่า **กล้วยไม้ที่แท้จริงนั้นมันอยู่ในรากฐานจิตใจ** หากจะถามต่อไปอีกว่า **จิตใจของใคร ?** ก็คงตอบได้ชัดเจนว่า **ของคน** โดยเฉพาะเริ่มต้นจากตนเองก่อนอื่น ส่วนดอกซึ่งพบความจริงว่ามันร่วงโรยไปกับตานั้น เป็นเพียงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปตาม กระแสอันเป็นวัฏจักรเท่านั้น

แต่ดอกจริงนั้น ยังคงอยู่ในห้วงความลึกของจิตวิญญาณ ซึ่งเชื่อมั่นได้ว่าคงไม่มีใครอื่นจะมาล่วงล้ำสิทธิเหยียบย่ำทำลายหรือแย่งชิงไปได้ หากรากฐานจิตใจเจ้าของมีความมั่นคงเพียงพอ

นอกจากนั้น ถ้าใครมองเห็นได้ลึกน่าจะรู้เองว่า **กล้วยไม้ดอกจริงนั้น เป็นสิ่งบริสุทธิ์** โดย **เหตุที่ปลอดจากรูปแบบทั้งหลายแล้ว** จึงควรแก่การเคารพและบูชา เนื่องจากมีเพียงดอกเดียวเท่านั้น ที่เป็นอมตะ หากใครคิดนำมาอีกก็คงเป็นเพราะเกิดจากความประมาทขาดสติ จึงได้แต่เพียงของปลอม

ดังนั้น ถ้าชนรุ่นหลังหรือแม่ผู้ซึ่งได้รับประโยชน์ในด้านวัตถุจากกล้วยไม้อยู่ในขณะนี้ คิดว่าชีวิตตัวเองควรจะก้าวต่อไปสู่ออนาคตได้อย่างมั่นคง ก็ควรหวนกลับมาทบทวนดูซิว่า สิ่งซึ่งตนทำมาแล้วจนถึงขณะนี้ก็ดี หรือที่กำลังคิดจะได้อีกก็ดี มันสืบเนื่องมาจากอะไรเป็นพื้นฐาน

เพื่อค้นหาความจริงว่า ชนรุ่นก่อนซึ่งต่อสู้อมาตั้งแต่วงการกล้วยไม้ยังแทบไม่มีอะไรเลย แม้เริ่มต้นมาจากการเก็บเศษไม้ซึ่งถูกทิ้งไว้มาสร้างโรงเรือน จนถึงขั้นซุกดงส้มซึ่มใช้แล้วขึ้นมาทำตุ้เลี้ยงลูกกล้วยไม้ จนกระทั่งทำให้วงการกล้วยไม้ไทยเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับไปทั่วโลก เพื่อสร้างรากฐานจิตสำนึกของตนให้หยั่งลึกซึ่งแม่ของบางชิ้นซึ่งเก็บรักษาไว้ใน **ห้องสมุดกล้วยไม้ - ระพี สาคริก** และอาจมีที่อื่นอีก น่าจะมีบทบาทส่วนหนึ่งซึ่งมีผลสร้างจิตสำนึกได้ไม่มากนักน้อย

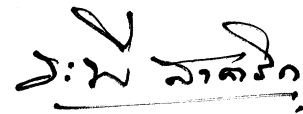
สรุปประเด็นซึ่งได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดก็คือ คนที่เคารพความมีคุณค่าของผู้อื่นซึ่งเป็นคนเช่นตน ถือเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ ช่วยให้การพัฒนาไม่เฉพาะแต่เรื่องกล้วยไม้เท่านั้น แม้สิ่งอื่นใดให้มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ ที่ลงรากฝังโคลนลงสู่พื้นฐาน

ดังนั้น การพัฒนากล้วยไม้หรือสิ่งใดก็ตาม ก่อนอื่นคงต้องมองให้ลึกซึ่งถึงจิตวิญญาณของคนเป็นหลักหาใช่มองข้ามความสำคัญของคนไปยึดติดอยู่ที่กล้วยไม้ไม่ **ความสำเร็จในการพัฒนาวงการกล้วยไม้ จึงขึ้นอยู่กับกล้วยไม้** ซึ่งแม้จะมีเพียงดอกเดียว แต่ก็อยู่ในดวงวิญญาณคนผู้ซึ่งมีเหตุผลสัมพันธ์ถึงได้ด้วยตนเองโดยแท้

หากใครก็ตาม ที่ขี้ยี่มันให้หลง แล้วโยนทิ้งไปอย่างไร้ความหมาย ในที่สุดก็คงรู้ได้เองว่า ตนต้องสูญเสียทั้งเวลา แรงใจและความคิด เนื่องจากขาดการรู้ความจริงอย่างน่าเสียดายที่สุด

ดังนั้น ผู้ที่ได้รับความรู้จากหนังสือเล่มนี้ไปแล้ว หากหวังใช้สร้างงานและชีวิตตนเองให้มีความสุข ร่วมกันทั้งกับตัวเองและสังคมอันเป็นของส่วนรวม ควรจะนึกถึงชีวิตผู้ให้ความรู้ ซึ่งได้รับมาด้วยความยากลำบาก ทั้งนี้และทั้งนั้น เพื่อจะได้มีผลเตื่อนสติ ให้รู้จักใช้ความรู้ไปในทางบังเกิดประโยชน์สุขแก่สังคมอย่างแท้จริงด้วย

ดังที่ภาชิตซึ่งชนรุ่นก่อนเคยกล่าวไว้ว่า คนเห็นแก่ตัว ย่อมทำให้ชีวิตตนเองเจริญก้าวหน้าไปได้ยากยิ่งขึ้น หากพึงต้องพบกับภาวะเสื่อมถอยเพราะการกระทำของตนร่วมกับคนกลุ่มเดียวกันซึ่งย้อนกลับมาทำลายตน รวมทั้งผู้อื่นอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก.

ศาสตราจารย์ระพี สาคริก